

Het huis Verstraete – Vincent

Op 15/11/2022 bezochten we een laatste keer het huis in de Dadizeelsestraat 18, voordat het zou afgebroken worden en plaats ruimen voor een appartementsblok. Dat riep uiteraard een aantal herinneringen op, maar het was ook de aanleiding om eens op zoek te gaan in documenten, archieven, overlevering en historische bronnen naar wat er in de afgelopen 100 jaar voorgevallen was, in en rond het huis. Dit is een korte samenvatting.

Situering

Op 16 april 1921 kopen Josephus Carolus Verstraete (Lichtervelde – 16/12/1890)¹ en zijn verloofde Irma Bertha Vincent (Lichtervelde – 09/02/1891) een perceel in de Dadizeelsestraat te Moorslede. Jozef is dan 31 jaar en gekend als timmerman en meubelmaker; Irma is 30 jaar en zonder beroep. Ze zullen hetzelfde jaar nog huwen op 23 november. De dorpskern van Moorslede werd totaal verwoest in het laatste oorlogsjaar en op hun nieuw verworven perceel staan enkel de resten van het vooroorlogse huis.

Jozef en Irma bouwen er een huis met schrijnwerkersatelier en starten een meubelzaak en gordijnstoffenwinkel. Drie jaar later wordt het perceel flink uitgebreid en komt er naast de winkel nog een bergruimte en inrijpoort. De familieoverlevering vertelt dat ze zich hiervoor diep in de schulden gestoken hebben, maar het atelier en de winkel draaien goed en als Jozef in 1968 overlijdt vertoont de erfenis een batig saldo.

De koopakte van 1921

De koopakte is nog handgeschreven en bevat een aantal interessante details over de nasleep van de oorlog.

De notaris is meester Camille De Neckere, “Notaris te Moorslede tijdelijk krachtens wettelijke toelating verblijvende te Rousselare”. Dit heeft vermoedelijk te maken met het feit dat de dorpskern van Moorslede in 1921 nog volop in heropbouw was.

De verkoper is Ludovicus Henricus Delvoye (Dadizele, 1844 – ?), gekend als stoelmaker. Volgens de akte had hijzelf het perceel gekocht op 21/12/1902 van Graaf d’Hunolstein te Parijs en:

De gebouwen als dezelve nieuw getimmerd te hebben op den gekochten grond.

Het perceel wordt omschreven als:

Eenen eigendom waarvan de gebouwen door oorlogsfeiten vernield zijn voortijds bestaande uit woonhuis met werkwinkel en verdere gerieflijkheden en medegaande erf, gestaan en gelegen te Moorslede in de Dadizeelsestraat, op het Cadaster bekend onder de sectie F. N°s 333^b en 333^c, met eene grootte van twee aren twee en dertig centiareen. Voor den oorlog in gebruike van Emile Lesy².

¹ Op de koopakte staat er verkeerdelijk 6 december als geboortedatum.

² Geneanet vermeldt een Emiel Cyriel Lysy (12/10/1868 – ?), een koperslager die op 02/07/1894 in Moorslede huwde met Hectorine Pauline Desmet. Mogelijks is dit de vorige gebruiker van het pand.

Met een geschatte gevellengte van 10 m moet de diepte van het perceel ongeveer 23 m geweest zijn, net genoeg voor het woonhuis en de werkwinkel.

Verder vermeldt de akte nog eens dat de koper:

moet de verplichtingen des verkopers trouw nakomen en meer gemeld goed aanveerden in zijnen huidigen staat van verwoesting (...).

en dat:

Het goed wordt verkocht in zijnen huidigen toestand van vernieling met al zijne drooge en groene Catheilen³ en met al de rechten des verkopers.

De koopsom van 14.000 frank wordt contant betaald, zodat er geen inschrijving in het Hypotheekregister vereist is. De som is als volgt samengesteld:

A. De som van twee duizend drie honderd twintig franks over de weerde van het goed in zijnen huidigen toestand

B. Degene van elf duizend zes honderd tachtig franks voor de vergoeding voor oorlogsschade in dezen koop begrepen.

Door een vergoeding voor oorlogsschade vooruit te betalen, nemen de kopers wel een risico, want:

Gevolgenlijk zal de vergoeding voor oorlogsschade zoowel voor de gebouwen als voor den grond als mede den wettigen intrest sedert eersten January negentien honderd twintig toegekend op de vergoeding even als de speciale indemniteit van remploi indien er plaats grijpt aan de Koopers toekomen doch zonder waarborg noch van daad noch van rechte.

We konden niet achterhalen of er later inderdaad een vergoeding voor oorlogsschade werd bekomen⁴.

De koopakte vermeldt ook nog twee getuigen:

Louis en Ferdinand Denys⁵, beide meubelmakers wonende te Rousselaere.

De koopakte van 1924

In 1924 wordt het perceel verdrievoudigd in oppervlakte door de aankoop van een stuk naast- en achterliggende grond. Er komt aan de straatzijde bijna 8 m bij, waarop een bergruimte en een toegangspoort wordt gebouwd. Naar de westzijde wordt het perceel meer dan 20 m dieper.

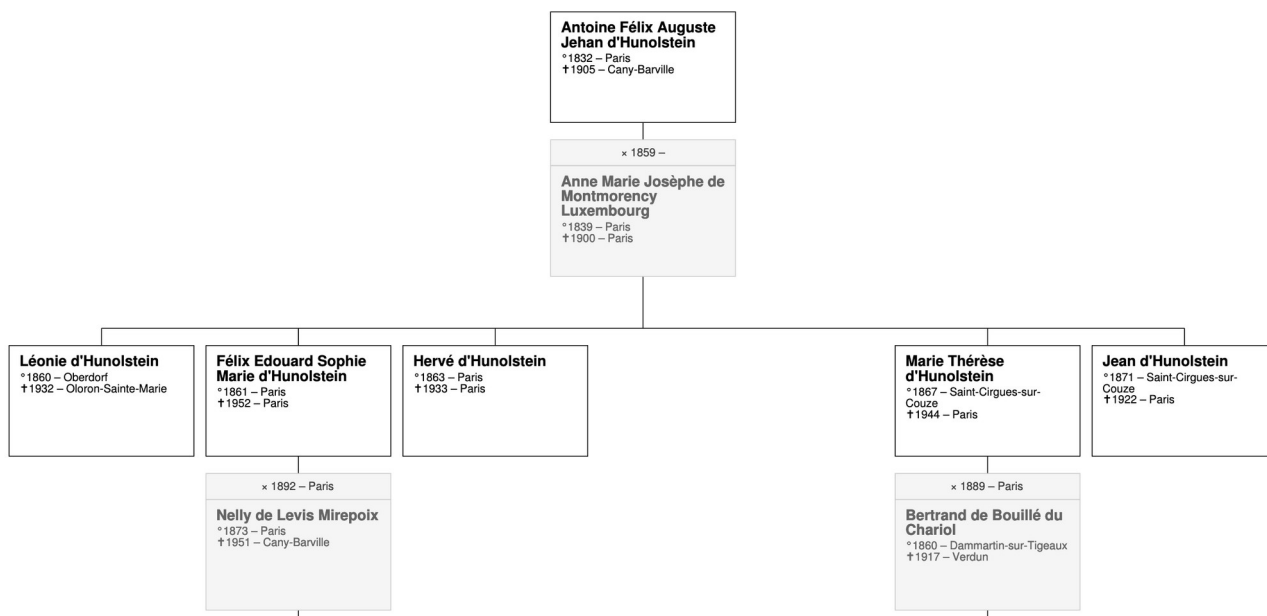
De koper is Josephus Carolus Verstraete, schrijnwerker, Irma Vincent wordt niet vermeld in de akte. De verkoper is Graaf Hervé d'Hunolstein, wonende te Parijs⁶ en vertegenwoordigd door burgemeester Remi Dewitte van Dadizele.

³ Catheilen zijn roerende goederen. Zo zijn meubelen “droge” catheilen en bomen “groene” catheilen.

⁴ In het rijksarchief van Kortrijk konden we een vonnis vinden, waarbij de verkoper Delvoye oorlogsschade werd toegekend. Delvoye wordt er omschreven als “rentenier”, maar het gaat om een pand in Roeselare.

⁵ Op Genenanet vinden we de gebroers Ferdinand (1876 – 1947) en Ludovicus (1878 – 1947) Denys met als beroep “meubelmaker”. Hun vader Desiderius (1846 – 1912) stond bekend als “meester-meubelmaker”. Was Jozef Verstraete in de leer geweest bij deze familie? Waren zij de geldschieters voor het project van Jozef en Irma?

⁶ De stamboom van het geslacht d'Hunolstein is te vinden op Geneanet.

Het perceel wordt omschreven als:

Een perceel achtergrond gelegen ter Westzyde der Dadizeelestraat hebbende volgens gedane meting eene grootte van vier honderd vier en zeventig vierkante meters vier en zestig vierkante decimeters en palende overigens Noord Maurice Schotte te Moorslede West met twaalf meters en Zuid den Heer verkooper.

Bekend by kadaster Wyk F deel van nummer 335^b.

De koopsom bedraagt 2847,84 frank en wordt opnieuw contact betaald.

Financiën

In de jaren twintig lag het gemiddeld dagloon tussen 30 en 60 frank⁷. Als we het inkomen van onze grootouders aan de hoge kant kiezen (er was immers de meubelmakerij én de winkel), dan stemt 14,000 frank ongeveer overeen met de inkomsten van één jaar. Hiermee was het jonge paar de eigenaar van een lapje grond met een ruïne. En dan kwam de kostprijs van het huis er nog bovenop (weliswaar te verminderen met de gebeurlijke uitbetaling van oorlogsschade).

Wanneer Mathilde Vandenweghe (zie verder: de tak Vincent) in 1929 overlijdt, wordt de nalatenschap⁸ tussen de 9 kinderen verdeeld. Daaruit leren we enkele interessante feiten:

- het gezin was niet onbemiddeld: de balans van baten – lasten bedraagt 97.980,15 frank;
- de 5 gehuwde kinderen hebben een voorschot gekregen. Zo kreeg Irma 2.500,00 frank als bruidsschat. Als compensatie kregen de 4 ongehuwde kinderen het beschikbaar deel (1/4 van de erfenis). Deze 4 hadden enkele maanden eerder reeds het huis, waar ze woonden in Lichtervelde, gekocht;

⁷ Bron: Herman Gibens, De waarde van de Belgische frank van 1830 tot 1930.

⁸ Bron: archief Trees Verstraete.

- daarnaast blijkt dat Irma twee maal 5.000,00 frank geleend heeft aan haar ouders (aan 5%). Met haar deel van de erfenis⁹ kan ze de lening aflossen.

Vermoed wordt dat het jonge koppel hoogstwaarschijnlijk nog meer geleend had, maar hierover konden geen verdere details gevonden worden.

De familie Verstraete – Vincent

Eigenlijk trouwde Irma, die uit een middenstands- en onderwijzersfamilie kwam, “onder haar stand”. De familie Verstraete was immers een werkmansfamilie. Maar, zoals gebruikelijk te Lichtervelde, behoorden ze tot dezelfde politiek/culturele strekking, namelijk “De Zwaan”.

De tak Verstraete

Het gezin van Charles Louis Verstraete en Juliana Belaen telt 9 kinderen, waarvan Jozef Carolus de jongste is. Verder zijn er:

- Marie (Koolskamp 19/01/1873 – Lichtervelde 24/10/1943);
- Romanie (Koolskamp 08/04/1875 – Lichtervelde 28/12/1940);

⁹ Vermoedelijk als compensatie voor de bruidsschat, kregen de 4 ongehuwde zussen samen $\frac{1}{4}$ van de erfenis vooruit (plus de kleren en juwelen). De gehuwd kinderen moesten het stellen met het voorbehouden deel. Merkwaardig is dat de bruidsschat zelf niet voor elk kind even groot was: de 2 zonen kregen elk 1.250 frank en de 3 dochters kregen elk 2.500 frank mee.

- Emerence (Koolskamp 11/02/1877 – Lichtervelde 04/12/1933);
- Alida (Koolskamp 13/03/1880 – Oostnieuwkerke 01/11/1961), gehuwd met Henri Wyballie;
- Cyriel (Lichtervelde 13/05/1882 – 30/12/1952), gehuwd met Victorine Roose. Hij was postmeester in Lichtervelde;
- Julius (Lichtervelde 08/10/1883) werd slechts 27 dagen oud;
- Victor (Lichtervelde 14/05/1886 – Lichtervelde 15/07/1953), gehuwd met Margaritha Verbeke (zij overleed reeds op 38-jarige leeftijd) was vermoedelijk spaarkasbediende;
- Margaretha (Lichtervelde 27/06/1888 Nieuwkerke 29/02/1956), zuster Marie-Stanislas in het klooster van de Heilige Vincentius à Paulo te Nieuwkerke;

Aanvankelijk gevestigd in Koolskamp, verhuist het gezin dus tussen 1880 en 1882 naar Lichtervelde. Vader Charles is gekend als “werkman” of als “dienstbode”. Als Jozef huwt met Irma zijn zijn ouders reeds allebei overleden.

De tak Vincent

Bij Constant Vincent en Mathilde Vandenweghe zijn er ook 9 kinderen, Irma is nummer 6. Haar broers en zussen zijn:

- Adrienne (Lichtervelde 15/08/1882 – Brugge 24/02/1959);
- Margaretha (Lichtervelde 29/09/1883 – 20/06/1973);
- Odiel (Lichtervelde 13/09/1885 – Zwevezele 21/09/1936), gehuwd met Elisa Vandenabeele. Hij is onderwijzer in Zwevezele;
- Maria (Lichtervelde 28/09/1887 – Brugge 25/12/1962);
- Gaspar (Lichtervelde 02/09/1889 – Brugge 23/07/1931¹⁰), gehuwd met Madeleine Simaey. Hij is hoofdonderwijzer te Aatrijke;
- Julienne (Lichtervelde 21/01/1893 – Brugge 20/06/1970), is onderwijzeres te Lichtervelde;
- Rachelle (Lichtervelde 09/03/1895 – Gent – 30/09/1981), gehuwd met Alfons Snepvangers, boekhouder;

Staannd: Maria, Adrienne, Margaritha en Gaspar. Zittend: Irma, Constant, Mathilde Julienne. Geknielnd: Gabriëlle en Rachel.

¹⁰ Gaspard overleed onverwacht in een verkeersongeval. Volgens de kranten was zijn begrafenis indrukwekkend.

- Gaby (Lichtervelde 11/05/1899 – Aalst 25/02/1978), gehuwd met Antoon Deplancke, onderwijzer te Westrozebeke¹¹.

Constant was aanvankelijk tuiniershulp en later onderwijzer (echter zonder diploma).

De zussen Adrienne, Margaretha en Maria baten samen een winkeltje van gordijnstoffen uit in de Marktstraat te Lichtervelde. Het is dus niet ongewoon dat Irma een gelijkaardige zaak begint in Moorslede. En bovendien sluit dat goed aan bij de meubelmakerij van haar echtgenoot.

Het aangekochte perceel

Het perceel ligt aan het begin van de Dadizeelsestraat, ongeveer tussen de kerk en het voormalig kasteel. Het kasteeldomein (na 1700 enkel nog een kasteelhoeve), samen met heel wat aanpalende gronden, is eigendom van de familie d'Hunolstein.

Ferrariskaart

De Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik werd opgesteld tussen 1771 en 1778 onder leiding van generaal Joseph-Jean-François graaf de Ferraris (1726-1814). Het onderstaande fragment toont de dorpskern met de omwalde kasteelhoeve:

Er was omzeggens geen bebouwing langs de Dadizeelsestraat. Van het kasteel met de slotgracht blijft momenteel enkel nog de kasteelhoeve over (weliswaar nu gelegen langs de Iepersestraat, dus buiten de voormalige slotgracht).

¹¹ Het gezin verhuisde later naar Aalst na geruchten van kindermisbruik op school.

Atlas der buurtwegen

In de periode 1843-1845 werden voor alle gemeenten leggers (openbare registers) van de buurtwegen opgemaakt. Het onderstaande fragment toont opnieuw de dorpskern met de kasteelhoeve:

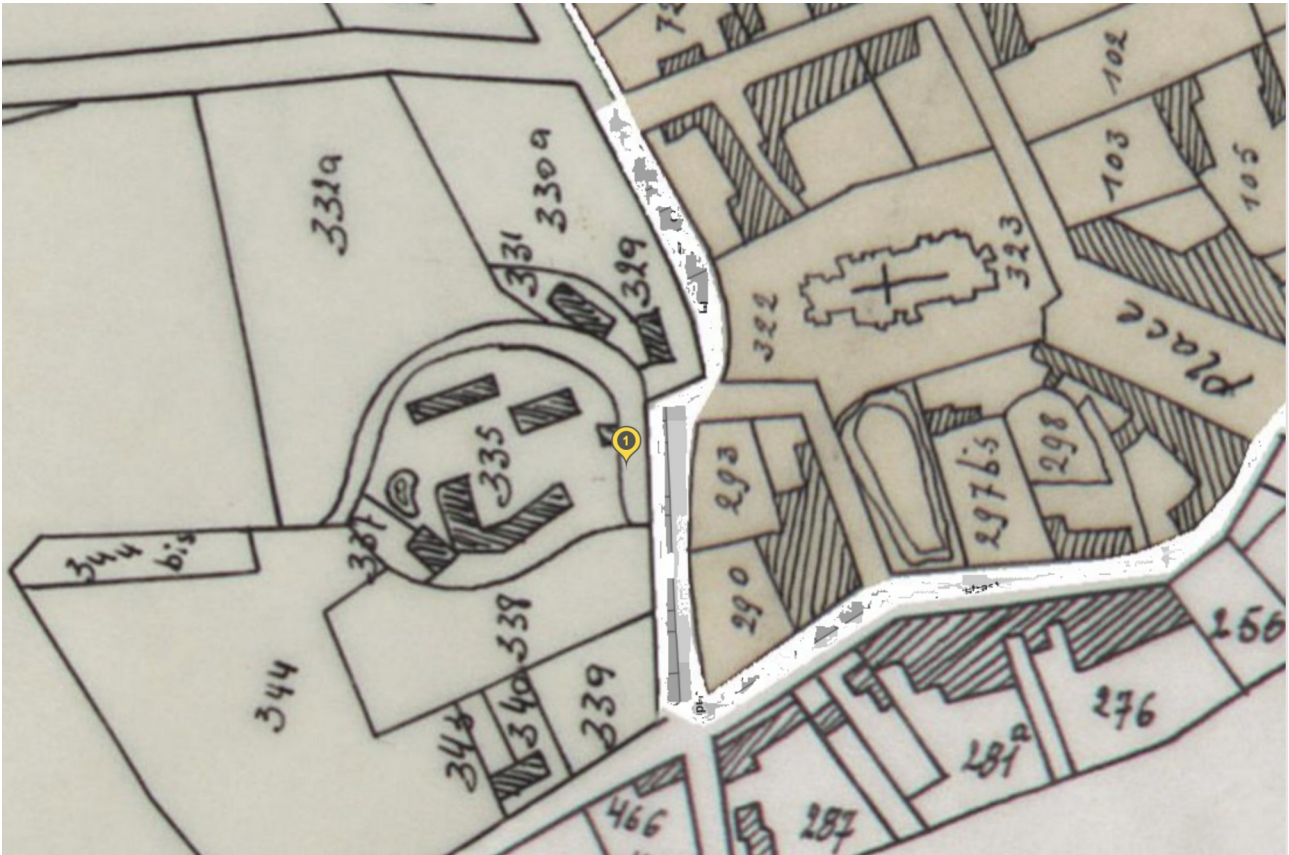

De zuidelijke kant van de slotgracht rond het kasteel is reeds gedempt en het toekomstige woonhuis van de familie Verstraete-Vincent moet ongeveer gesitueerd worden waar de noord-oostelijke kant stopt. Het enige gebouw in de Pastoriestraat (de huidige Dadizeelsestraat) is de pastorie (aan de brug over de slotgracht), maar het klooster met de school is ondertussen gebouwd langs de steenweg naar Ieper (de huidige 6de Jagersstraat)¹².

¹² Opmerkelijk is dat de latere Stationsstraat toen niet meer dan een voetwegel was. De spoorlijn Roeselare – Ieper kwam er pas in 1868..

Popp kaart

De Popp-kaarten (1842 – 1879), vormen de voorloper van het moderne kadaster. Ze werden uitgegeven door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879).

De actuele perceelnummers stemmen nog grotendeels overeen met de gegevens van de Popp kaart. Merkwaardig is dat het perceelnummer 333 (gedeeltelijk aangekocht in 1921) ontbreekt op deze kaart en dat het huis gesitueerd wordt pal in de noordelijke omwalling. Het perceelnummer 335 (gedeeltelijk aangekocht in 1924) is het kasteeldomein binnen de omwalling.

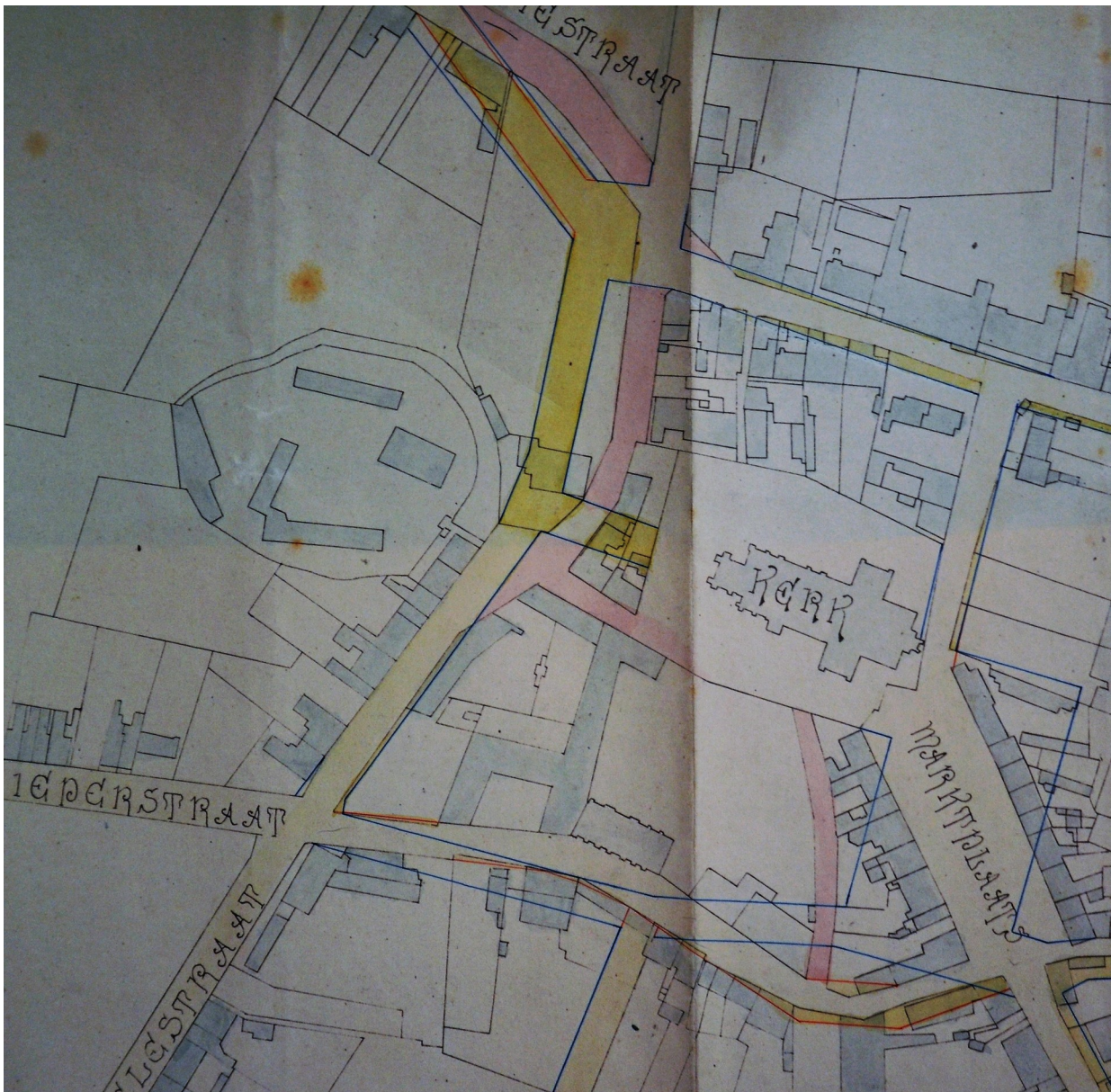
De situatie in 1916

Deze luchtfoto van de dorpskern, genomen op 15/09/1916, toont weliswaar enkele bominslagen, maar de dorpskern is nog intact. De kasteelhoeve stond vlak achter de huizen in de Dadizeelsestraat. De omwalling is volledig gedempt.

Opmerkelijk: in 1914 startte het klooster Ten Bunderen de bouw van een nieuw complex (externaat en normaalschool), waarvan de dakgebinten onderaan de foto zichtbaar zijn. Het zou nooit afgewerkt worden en werd in 1918 volledig vernield.

Heropbouw na de oorlog

Op dit rooilijnplan van de heropbouw van Moorslede is te zien dat de Dadizeelsestraat ietwat westelijk werd opgeschoven, dwars over de vroegere pastorie.

Dit is een foto van de Dadizeelsestraat uit 1922¹³, kijkend in de richting van de kerk, een honderd meter voorbij het kruispunt met de Iepersestraat (ter hoogte van het huis van notaris Stockman). Blijkbaar is de heropbouw reeds ver gevorderd. Het huis van de familie Verstraete – Vincent moet helemaal achterin aan de linkerkant gezocht worden.

Kadasterplan

Dit is een fragment uit het actuele kadasterplan:

¹³ Bron: postkaarten op Geneanet (www.geneanet.org/cartes-postales)

Het perceel is nu gekend als F333s en is aan de westzijde opgelijnd met de percelen F338, afkomstig uit het kasteeldomein. De oplijning is vermoedelijk gerealiseerd door de aankoop van 1924. De kasteelhoeve werd heropgebouwd langs de Ieperstraat en de Dadizeelsestraat is dicht bebouwd.

Familieverhalen

Hieronder enkele familieverhalen, verteld vanuit het gezichtspunt van de familie Verstraete – Vincent.

“kozijn” Baert

Zo wordt Odiel Jozef Baert¹⁴ steeds genoemd in de familie. Hij is een zoon van Ida Verstraete, een tante van Jozef.

Hij huwt in 1914 in Reningelst met Julienne Vandermarliere en werkt in een kleine boek- en papierhandel. Maar het gezin moet weldra op de vlucht voor het oorlogsgeweld, eerst naar Rumbeke en tenslotte via Ninove naar Evere¹⁵. Van daaruit begint hij een handel in

¹⁴ Hij was gekend als Jozef, alhoewel dat officieel de tweede voornaam was.

¹⁵ Op basis van de geboorteplaatsen van de 5 kinderen.

schoolmateriaal. Aanvankelijk gaat hij de hort op van school tot school met de fiets, maar de zaak draait goed en spoedig beschikt hij over een auto. Wanneer hij prospecteert in West-Vlaanderen, logeert hij bij zijn neef Jozef in Moorslede, waar zijn auto¹⁶ veel bekijks heeft. Zijn specialiteit zijn muurplaten waarin meerdere afbeeldingen (bovendien recto-verso) staken¹⁷. Hij plaatst regelmatig bestellingen bij zijn neef (kaders, schoolbanken, borden, ...) wat goed van pas komt als er eens wat minder werk is voor Jozef. Mede dank zij deze orders kan het gezin Verstraete-Vincent geleidelijk haar schulden afbouwen.

De firma Baert bestaat (na meer dan een eeuw) nog steeds als groothandel in schoolmateriaal, nu gevestigd in Ternat.

Het drama van tante Victorine

Het gezin van nonkel Cyriel en tante “Vi’t’rine” telt 4 kinderen, waarvan Albert (24/12/1918) slechts één maand in leven bleef. Wereldoorlog-II zou het gezin zwaar verscheuren: Margriet en Robert zijn actief in de Witte Brigade (de weerstand tegen de Duitse bezetting), terwijl Charles gekend is als “een zwarte”, dus een collaborateur.

Margriet is boodschapper tussen de verzetsgroepen in de streek. Zo leert ze André Pintelon kennen, een beroepsmilitair waarmee ze in 1953 zal huwen.

Robert is lid van de Lichterveldse weerstand; hij wordt aangehouden op 16 mei 1942, beschuldigd van anti-Duitse houding en veroordeeld tot zes jaar. Pas na de oorlog zal bekend worden dat hij in februari 1944 gestorven is in de gevangenis van Sonnenburg. Tante heeft dit feit nooit willen aanvaarden en heeft de rest van haar leven gehoopt op zijn terugkeer¹⁸.

Cyriel Verstraete wordt ook aangehouden en ondervraagd in verband met de zaak van zijn zoon Robert, maar wordt gelukkig buiten vervolging gesteld¹⁹.

Het gezin breekt totaal met Charles. Op zijn begrafenis in Lichtervelde is niemand van de familie Verstraete uitgenodigd noch aanwezig, op nichtje Elisabeth na.

Robert is niet de enige Lichterveldse weerstander die de oorlog niet overleefde. Dertien anderen, worden te Wolfenbüttel onthoofd in 1944. Dit zorgt voor grote tweedracht tussen de dorpspartijen in het na-oorlogse Lichtervelde: de onthoofde weerstanders waren immers allen van Burgersgilde strekking. Al gauw doet het gerucht de ronde dat ze verklikt waren door aanhangers van de Zwaan. Het martelaarschap van de dertien levert heel wat stemmen op voor de Burgersgilde bij de na-oorlogse verkiezingen. Om te benadrukken dat er ook bij Zwanefamilies oorlogsleed is, vraagt de partij aan nonkel Cyriel, net zoals zijn broer Jozef muzikant bij de Zwaan, om voor de gemeenteraadsverkiezingen van 1946 op haar lijst te figureren. Hij weigert, maar tante Victorine gaat in op het verzoek²⁰. De Zwaan haalt slechts 4 van de 11 zetels binnen en Victorine is niet verkozen. Dat is meteen het einde van haar politieke ambities.

¹⁶ Tijdens WO-2 moest het weer per fiets, nadat de Duitsers zijn auto in beslag hadden genomen.

¹⁷ Meer info is te vinden in dit krantenartikel: <https://www.hln.be/ternat/mijn-overgrootvader-kon-de-nonnekes-goed-charmeren~a3d52575/>

¹⁸ Toen Cyriel in 1952 stierf, stond Robert vermeld op de rouwbrief als “vermist in Duitsland”.

¹⁹ Hij was wel degelijk bij de weerstand: zijn rouwbrief vermeldt een “medaille van de weerstand”.

²⁰ Een vrouw op een kieslijst was in die tijd een zeldzaamheid. Maar niet in Lichtervelde, waar de Burgersgilde de weduwe van Burgemeester Callewaert (één van de onthoofden) op haar lijst zette. Ze werd prompt verkozen en was jarenlang burgemeester van Lichtervelde.

De avonturen van Jan Deplancke

Jan Deplancke, de oudste zoon van Gaby Vincent, wordt priester gewijd in 1949. Hij is dan 25 jaar en start zijn loopbaan als leraar in het Sint Jozefscollege te Torhout.

In 1963 gaat hij, samen met Roger Ponsele en Piet Declercq, naar Latijns-Amerika. Hij wordt er studentepastoor van de universiteit van San Salvador. Hij gaat mee in de bevrijdingstheologie, die opgang maakte in Latijns-Amerika. Deze is controversieel omdat ze de guerillabewegingen steunde die de regering van verscheidene Latijns-Amerikaanse landen bestreed. In 1976, na een vakantie in zijn thuisland, verneemt hij dat hij El Salvador niet meer binnen mag.

Hij wordt dan vice-president van het Latijns-Amerikaans college te Leuven. Van daaruit zorgt hij er mee voor dat aartsbisschop Romero van El Salvador een doctoraat Honoris Causa krijgt op 2 februari 1980. Twee maanden later wordt Romero vermoord. Het Brugse Latijns-Amerikakomitee organiseert nog vele jaren een Romerodag.

Jan Deplancke wordt kort daarop benoemd als pastoor van Westende, waar hij twee jaar later onverwacht overlijdt. Na zijn dood wordt in 1993 in zijn geboortestad Aalst de Stichting Jan Deplancke VZW opgericht, die de inspiratie en visie van Jan levendig wil houden.

Maar de tijd staat niet stil. Nu is El Salvador een min of meer stabiele democratie. Aartsbischop Romero is heilig verklaard in 2018 en wordt nog her en der herdacht, maar de VZW bestaat niet meer.

Artistieke genen²¹

Zowel de tak Verstraete als de tak Vincent woonde in Lichtervelde en was actief in “het muziek” van de Zwaan.

Constant Vincent komt begin de jaren 1880 Van Gits in Lichtervelde wonen en wordt er onderwijzer aan de Berchmansschool. In Gits was hij muzikant bij de lokale fanfare en bij zijn verhuis wordt hij lid van de pas opgerichte fanfare van De Katholieke Burgersgilde. In 1883 komt het echter tot een dispuut en weigert hij met De Burgersgilde mee te spelen op een festival in Staden. Hij speelt wel mee met Gits en krijgt prompt zijn ontslag. Omdat hij niet gediplomeerd is, moet hij ontslag nemen als onderwijzer en wordt hij hulpbediende op het gemeentehuis. In 1897 wordt hij echter afgesteld door de Burgersgildemeerderheid. Dit geeft aanleiding tot heel wat kritiek vanwege de oppositie omdat Vincent een kroostrijk gezin heeft. In 1901 wordt hij secretaris van de Sint - Jacobspensioenskas en blijft dit zijn hele verdere leven. Op 18 oktober 1905 is hij bestuurslid van de fanfare Sint - Cecilia en zal dit ook blijven tot aan zijn overlijden. In 1906 stelt hij een korte historiek op van de fanfare n.a.v. het honderdjarig bestaan. Het was de bedoeling dat die te boek zou gesteld worden, maar het is er helaas nooit van gekomen.

Zijn zoon Gaspard is eveneens muzikant vóór WO-1; hij speelt trompet. Na zijn huwelijk (en verhuis naar Aartrijke?) in 1920 wordt hij nog vermeld als “erelid”.

Ook de gebroeders Victor (1904 – 1940, altsax), Joseph (1908 – 1923, sopraansax) en Cyriel (1914 - 1934, tuba) Verstraete zijn allen muzikant bij De Zwaan.

Joseph blijft erelid na zijn huwelijk en verhuis naar Moorslede. Merkwaardig is, dat hij zijn sopraansax (die kort vóór 1920 aangekocht werd) in eigen bezit heeft, want hij neemt het instrument mee naar Moorslede. Mogelijks met de bedoeling om daar aan te sluiten bij de Koninklijke harmonie “De verenigde vrienden”, maar het is niet bekend of dat ook gebeurd is.

²¹ Grotendeels gebaseerd op gegevens uit “Aspecten uit de muziekgeschiedenis van Lichtervelde”, Luc Haeghebaert.

Deze foto werd genomen tijdens de processie van 1908. De sopraan- en altsax zijn respectievelijk de broers Jozef en Victor Verstraete (uiterst links op de derde en vierde rij).

Na zijn overlijden wordt zijn instrument in ere gehouden. Zo stond het een aantal jaar uitgesteld bij zijn dochter Elisabeth, en kwam het na een aantal omzwervingen uiteindelijk terug naar Moorslede. Ondertussen heeft de tand des tijd zijn werk gedaan: het originele mondstuk is verdwenen; bovendien is de stemming en de klepplaatsing anders dan op hedendaagse saxofoons.

En het blijft niet bij muziek. Binnen de Zwaan is er ook een toneelvereniging “Willen is kunnen”. Ook daar spelen de Verstraete’s en de Vincents soms een rol, getuige deze affiche:

OPEN
om 4 ure

Gemeente Lichtervelde.

BEGIN
om 4 1/2 u.

Tooneelkring « Willen is Kunnen »

Lokaal « DE ZWAAN » Marktplaats.

Luisterrijk Avondfeest

OP

Zondag 4 Februari 1912.

PROGRAMMA:

1° EEN OUDE VOS IN DE VAL

Kluchtige Driespraak met zang in één bedrijf

PERSONEN { DEVOS, Boschwachter
PENNINGS, Jager
HELMUS, zijn knecht

2° DE

Pauzelijke Zouaaf

Drama in Twee bedrijven.

PERSONEN:

GODFRIED, Pauzelijke Zouaaf	A. V.	STERNO	H. V.
ALBERT, Sergeant der Zouaven	C. V.	GIUSEPPE } Garibaldisten	H. V.
ANTONIO, Hoofd der Garibaldisten	P. V.	PIETRO	G. V.
PAOLO, zijn Zoon	R. D.	ZOUAVEN - GARIBALDISTEN.	
STEFANO, Antonio's Luitenant	V. D.	EEN BOHEMER	C. V.

VERHEERLIJKING

TIEN MINUTEN RUSTPOOS

3° TURKSCHÉ MARSCH

KOMIEKE SCÈNE.

4° KOLONEL POERPOT

Kluchtspel in één bedrijf.

PERSONEN:

POERPOT, Kolonel van 't voetvolk	B. D.	BÉCARRE, Muziekmeester bij het	
SEVEN LOBBEDEY, zijn Oppasser	P. V.	Regiment	H. V.
MOLL, Bureelschrijver bij den Arron-		VAN GANSHOREN, Soldaatrecruut	V. V.
dissements-commissaris	V. D.	JAN DRIESTENS, Soldaat	H. V.
COGELMANS, Adjudant	C. M.	SCHAERLINGS, Kleermaker	C. V.

5° SNIP-SNAP-SNORIUM

Kluchtige driezang met spraak

PERSONEN { SNIP
SNAP } Politieagenten
SNORIUM, Rondreizende Muziekant

De initialen op de affiche verwijzen o.m. naar Cyriel Verstraete (C.V.), Victor Verstraete (V.V.), Gaspard Vincent (G.V.)